AVİM Yorum • No: 2025 / 29 • Mart 2025

USAID'İN YARDIM KESİNTİSİ VE ERMENİSTAN'A ETKİLERİ

Selenay Erva YALÇIN

Analist

Trumpın başkanlık koltuğunu devralmasıyla beraber yalnızca ABDyi değil, dünyayı etkileyecek radikal birtakım kararlar da gündemimize girmiştir. Gazze hakkında yapılan açıklamalar, Meksika Körfezinin isminin değiştirilmesinden sonra bir önemli açıklama da ABDnin yardım ajansı olan USAIDin yabancı ülkelere tahsis edilen bütçesinin %90ının kesileceğine dair yapılmıştır.[1]

Fonların kesilmesiyle beraber dünyanın farklı yerlerinde çalışamaz hale gelen birçok kurumdan bahsetmek mümkündür. Güney Afrika ve Sudana USAID aracılığıyla gönderildiği belirtilen insanı yardımların kesileceğine dair uyarı yapılmış[2], ABDde bulunan Johns Hopkins Hastanesi 2000den fazla işçi çıkarmıştır.[3] Bu olaylar meşru yardım ve fonların kesilmesinin üzücü bir yansımasıdır. Ne var ki bu kesintiden etkilenen yalnızca işçiler ve yardıma muhtaç insanlar değildir.

USAID özünde bir yatırım ve bayındırlık yardım kuruluşu olmakla beraber, yabancı ülkelere sağladığı fonlar ne yazık ki propaganda amaçlı kullanılmıştır. Batının etkinlik kurmak istediği ülkelerde bir denetim ve yönlendirme aracı olarak kullandığı basın ve yayın organları başta olmak üzere eğitim ve sosyal olanaklarla ilgili faaliyetlerde sıkça rastlayacağımız bu fonlama; zaman zaman bölgeleri refah ve istikrardan uzaklaştıran, yardım sağlanan insanları dış çıkarlar doğrultusunda güdümleyen bir nitelik kazanmıştır. Yetkililer, kesintinin sebebini vergi mükelleflerinin paralarını daha akıllıca harcamak olarak belirtmişlerdir.[4] Trumpın Öncelik Amerika politikası doğrultusunda alınan karar, politik veçhesini günden güne göstermektedir.

Trumpın keskin söylemlerinin yanında USAID fonlarının kesilmesine karar verilmesi, stratejik ortaklık kurduğu Ermenistanda da yankı uyandırmıştır. Henüz birkaç ay önce, 2024ün Eylül ayında, USAID tarafından Ermenistana 20 milyon 600 bin dolarlık bir yardım paketi açıklanmıştır.[5] ABDnin Ermenistana göstermiş oldu finansal ve siyasal desteğin bir çıktısı olan bu durum, USAID fonlarının kesilmesi kararının ardından Ermenistanda endişeye yol açmıştır. Son zamanlarda devamlı silah alımı yapan ve ABD ile savunma bakanlıkları arası ilişkileri diri tutmaya çalışan Ermenistan[6], Türkiye ile normalleşme sürecine uygun somut hareketlerden kaçındığı için açılmayan sınır kapılarının da etkisiyle, finansal desteğe ihtiyaç duymaya şüphesiz devam edecektir. Bu desteğin en büyük sağlayıcılarından ABDnin yardım fonlarında kısıntıya gitmesi ise Ermenistan için endişe

vericidir.

Ermeni basınına göre USAIDin Ermenistan Ofisi, temel insanı yardımlar konusunda istisnaların yapılabilmesi için merkezden talepte bulunmuştur.[7] Trumpın kesin söylemlerinin ardından Ermeni Ofisinin yaptığı bilgilendirmenin pratik olarak bir anlamı bulunmamaktadır. Finansal ve siyasi olarak güçlü bir Ermeni diasporasına ev sahipliği yapan ABD, bu karar ile Ermenistan ile ilişkiler bakımından eski başkan Biden döneminden daha farklı bir politika izleyeceğinin sinyallerini de vermiş görünmektedir.

Türkiye içinde de Ermeni diasporasının söylemlerini olduğu gibi yansıtan, barış ve ikili ilişkilerin selametinden çok tek taraflı, çıkar yanlısı tavrını saklama gereği duymayan basın organları olduğu bilinmektedir. USAIDin finansal destek sağlamak suretiyle propaganda oluşturmak için kullandığı bu basın organları; fon kesintisinden sonra çeşitli sebeplerle yayına devam edemeyeceklerini bildirmişlerdir. Bu sebeplerin arasında açıkça fon kesintisi olmasa dahi, daha önce 1915 olayları ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri hakkında yayınlanan yazı, röportaj ve haberlere bakıldığında bu basın organlarının finansal desteği nereden aldıkları ve neye hizmet ettikleri açıkça anlaşılmaktadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, fonların kesilmesinden sonra görünürlüğünün büyük ölçüde azalması da bu basın organlarının okuyucu kitlesi hakkında soru işaretlerine yol açmıştır.

Bilindiği üzere Türkiye-Ermenistan ilişkileri açısından olumsuz tavra sahip olan aşırılar ABD ile sınırlı değildir. Diasporayı bölgedeki refah ve istikrardan üstün tutan ve bunun aksini iddia ettiği halde başta savunma alanında olmak üzere her çeşit yardımı bu seviyede bölgede yalnızca Ermenistana sağlayan AB ülkeleri de fonlama mekanizmasını aktif kullanmaktadır. USAIDin kesinti haberinden sonra endişe duyan ve aksiyon alan bir diğer unsur da yine ABdir. AB Dış Politika Şefi Kallas, kesintiyi telafi etmek için yardım edilebileceğini fakat USAIDin yerini ABnin tamamen doldurmasının maddi olarak imkânsız olduğunu belirtmiştir.[8] Bu süreçte, diasporanın belirgin savunucularından olan Radio Free Europeun da kesintilere tabi olması sebebiyle önemli ölçüde sıkıntıya girdiğini de görmek mümkündür. Kallas tarafından demokrasi ışığı olarak adlandırılan Radio Free Europe için de finansal desteğin AB tarafından sağlanacağı fakat USAIDin sağladığı destek miktarına ulaşamayacağı da açıklamalar arasındadır.[9]

Sonuç olarak Trumpın radikal açıklamalarından biri olan, ABDyi öncelemek amacıyla yapıldığı ifade edilen USAID fonlarında %90 kesintiye gidilmesi durumu, bu finansal yardım sayesinde ayakta durabilen propaganda amaçlı basın ve yayın organlarını büyük ölçüde etkilemiştir. Ülkedeki yardım projeleri için de maddi destek sağlayan USAIDin kesintileriyle beraber Ermenistanda çalan endişe çanları duyulmaktadır. Ermenistan için en sağlam ve kalıcı destek, Türkiye ile ilişkilerde normalleşmenin gerçekleşmesi ve kısıntısız olarak sınırların açılması yoluyla sağlanabilir. Ne var ki, Türkiye ile normalleşme sürecini somut adımlar atarak gerçekleştirme çabası henüz görülemeyen Ermenistanı maalesef zor günler beklemektedir.

**Görsel: Anadolu Agency*

[1] Ellen Knickmeyer, Matthew Lee, Mark Sherman, Trump Administration Says Its Cutting 90% of USAID Foreign Aid Contracts, *AP News*, 27 Şubat 2025, https://apnews.com/article/trump-usaid-foreign-aid-cuts-6292f48f8d4025bed0bf5c3e9d623c16.

[2] Jennifer Rigby, Nellie Peyton, Emma Farge, Services to Millions of People Collapse as USAID Cuts Contracts Worldwide, *Reuters*, 27 Şubat 2025, https://www.reuters.com/business/healthcare-pharmaceuticals/services-collapsing-usaid-cuts-health-contracts-worldwide-2025-02-27/.

[3] Kaanite Iyer, Johns Hopkins Laying Off More Than 2,000 Workers After Dramatic Cut in USAID Funding, *CNN Politics*, 13 Mart 2025, https://edition.cnn.com/2025/03/13/politics/johns-hopkins-layoffs-usaid-funding/index.html .

[4] Ellen Knıckmeyer, Matthew Lee, Mark Sherman, Trump Administration Says Its Cutting 90% of USAID Foreign Aid Contracts, *AP News*.

[5] U.S. Government Announces $20,600,000 Support to Armenia, *U.S. Embassy in Armenia*, 26 Eylül 2024, https://am.usembassy.gov/u-s-government-announces-20600000-support-to-armenia/.

[6] Ermenistan Savunma Bakanlığı Heyeti, Almanya'da ABD Avrupa Komutanlığı'nın Üst Düzey Subaylarıyla Görüştü, *ArmenPress*, 19 Mart 2025, https://armenpress.am/tr/article/1214805.

[7] USAID Suspends Its Projects in Armenia?, *News.am*, 3 Mart 2025, https://news.am/eng/news/864773.html.

[8] Tim Zadorozhnyy, EU Cannot Replace USAID Funding But Sees Opportunity to Boost Visibility, Kallas Says, *The Kyiv Independent*, 13 Şubat 2025, https://kyivindependent.com/eu-unable-to-fully-replace-usaid-funds-aims-to-boost-visibility-kallas-says/.

[9] Jennifer Rankin, EUs Foreign Policy Chief Laments US Funding Cuts to Radio Free Europe, *The Guardian*, 17 Mart 2025, https://www.theguardian.com/world/2025/mar/17/eus-foreign-policy-chief-laments-us-funding-cuts-to-radio-free-europe.

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024 □□□ AVİM □□□ misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibariyle analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM □□□ soykırım hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "USAID'İN YARDIM KESİNTİSİ VE ERMENİSTAN'A ETKİLERİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 29. Mart 20. Erişim Kasım 21, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/USAID-IN-YARDIM-KESINTISI-VE-ERMENISTAN-A-ETKILERI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır